
PRVA DIONICA HRVATSKOG PUTA U EUROPSKU UNIJU

Andrija Crnković, Split

UDK: 327.39 (497.5 : 4-67 EU)

Stručni članak

Primljeno 5/2005.

Sažetak

Autor u svome radu zapaža: novi izazovi provaljuju sa svih strana. Da bismo mogli potpuno razumjeti ovaj put što se prostire pred našim neveselim očima, potrebni su ljubav, strpljenje i poštovanje. A gdje ima ljubavi, strpljenja i poštovanja, imade i znanja, pače, i mudrosti. Naš izbor mora biti slobodan, promišljen i mudar. Autor u radu apelira: Odbacimo kratkonoge iluzije i nedomišljene slogane. Odbacimo ovisnost o nemoći. Prigrlimo svoju slobodu, u svjetlu Riječi.

U ZBILJI EUROPSKOG ZAJEDNIŠTVA*

Svi smo pozvani, štoviše i obvezni, dati svoj prilog otkrivanju dubljega značenja svega što se uprizorilo. Riječju, moramo bezodvlačno¹ ponuditi vjerodostojne, otporne i vremenu primjerene kriterije za oblikovanje djelotvorne strategije suočavanja s izazovima javne politike, samo za najširu upotrebu, na korist svih nas i svakog posebno.

Kao što se uspostavljanje neovisne i suverene hrvatske države ne može poistovjetiti s političkim doprinosom jednog čovjeka i jedne političke stranke (HDZ pod vodstvom dr. Franje Tuđmana), pa bio ovaj i od povijesnog značenja, tako i dugo očekivano pristupanje Hrvatske u punopravno članstvo EU ne može biti ekskluzivna politička zadaća jedne koalicijske vlade i jednog saborskog saziva.

* Dana 4. listopada 2005. otpočeli su pristupni pregovori za punopravno članstvo Hrvatske u Europsku Uniju. Uredništvo.

¹ Nihilizam, konzumizam i sveprožimajući moralni relativizam divljački nagriza ne samo stare predodžbe o identitetu nego i fundamentalno povjerenje u smislenu konstituciju zbilje.

Dapače, to je osebujan i višeglasan proces, koji izvire u geopolitičkim realnostima naše duhovnopovijesne situacije, teče niz naša najskrovitija nadanja i stremljenja k većoj slobodi, pravdi i blagostanju „svakog čovjeka i cijelog čovjeka“.² Sada smo na kraju početka, da se poslužimo Churchillovim mjerilom. A kad je u pitanju discipliniranje političke (zlo)volje, ne postoji dioba na male i velike političke arene, na veličanstvene i usputne pobjede, na bogomdane značajeve i uboge bezgaćnike.³ Uostalom, čime je obilježen ovaj „prijelomni“ politički trenutak, kod nas, u Hrvatskoj? Golemom nezaposlenošću ljudi i proizvodnih kapaciteta, jezivom partitokratskom agresijom na ispaćeno i ratom zaraženo društvo i, konačno (ali ne i pravomoćno), sramnim izostankom sudskog epiloga u procesu Ovaj prevareni i osiromašeni narod vs. Ordinarna pljačka njegovog povjerenja i njegove imovine. Zlo i naopako.

Budimo stvarni, konkurentnost nam nitko neće darovati. Sukladno sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, možemo dobiti ono što pripada svakom perspektivnom kandidatu: *nešto novca* (za prvo vrijeme, dok se ne snađemo) – tome služe pretpristupni fondovi - i *pouku o prestižnim vrijednostima* – tome služe spisi koji EU utemeljuju moralno i politički. Nakon toga slijedi hologramska projekcija krajnjeg cilja (punopravno članstvo u europskoj obitelji), kojoj je cilj posvjedočiti o velikoj gospodarskoj vitalnosti i snazi političkog udomitelja - tome služe obvezujuće pravne stečevine, respektabilne poslovne statistike i nepobitna kulturno-civilizacijska postignuća.

Najsigurniji put prema EU vodi preko raz-otkrivanja nas samih. Naime, ne možemo se istinski vezati uz nešto ako ne prihvatimo da je to naš slobodan, promišljen i odgovoran izbor koji moramo uvijek iznova obnavljati-potvrđivati. Sloboda je ugodna kao rezultat, ali izrazito teška kao proces. A naši zaslijepljeni politički jahači, skloni svakovrsnom mamuzanju, nikako da upamte rečenicu kojom je Karl Marx završio svoju doktorsku disertaciju (tada je još bio čisti idealist): “Prometej je najplemenitiji svetac u filozofskom kalendaru.” Dakle, ono što danas trebamo više nego ikad, nisu niskokalorične pomije za fanatizirane⁴ zombije; sada trebamo nešto posve drukčije: smjerodavne vizije, bespoštedne političke raščlambe i nadahnjujuće moralne refleksije.

² Vidi: Pavao VI., *Populorum progressio*, enciklika, Zagreb, HKD sv. Ćirila i Metoda, 1967.

³ Put je važan koliko i krajnje odredište, ako ne i važniji.

⁴ Politički fanatizam – to je žalosno i nadasve opasno stanje u kojemu obični i čestiti ljudi udvostručuju napore da bi postigli ciljeve koje su davno zaboravili.

Uostalom, i ujedinjena Europa neumorno⁵ traga za novim izvorima gospodarske vitalnosti i političkog kredibiliteta.⁶ Čak ni tako visoka kulturna i znanstvena postignuća, visoka razina akumuliranoga društvenog bogatstva, dominantni politički i gospodarski modeli i goleme gospodarske dimenzije zajedničkog tržišta ne mogu zajamčiti dugoročno održiv gospodarski razvoj i nenadomjestivu moralnu čvrstoću, niti mogu odagnati bojazan od tehnološko-inovacijskog zaostajanja. Ovu činjenicu valja uvijek imati na umu: blagostanje se ne nasljeđuje, ono se stvara – uostalom, kao i nesreća. Zato treba, svima, jasno reći: Ono što je postignuto u prošlosti, ni na koji način ne jamči uspjeh u budućnosti. Da bi se uopće moglo djelotvorno odgovoriti na prispjele izazove javne politike, danas više nije dovoljno više znati, nego i bolje razumjeti. Brilljantni i neustrašivo otvoreni Winston Churchill naveo je u svojoj knjizi o Prvom svjetskom ratu ovu ponornu misao: ratovi se ne dobivaju,

⁵ “Idejno korijenje evropskog zajedništva seže duboko u prošlost. Tako već u 14. stoljeću Pierre Dubois u svojoj knjizi *De recuperatione Terre Sancte* razrađuje plan evropske federacije. Snažan impuls modernoj artikulaciji te ideje dao je Giuseppe Mazzini svojim djelom *Mlada Evropa* iz 1834. godine. Brojne zamisli o političkom ustrojstvu evropskog zajedništva javile su se nakon Drugoga od svjetskih ratova, kao gotovo refleksna reakcija na činjenicu izostanka jedne globalne poslijeratne vizije. U svome povijesnom nastupu ideja evropskog zajedništva bila je obogaćivana neprocjenjivim doprinosima takvih umova kao što su: Dante Alighieri, Erazmo Roterdamski, Thomas More, Claude Henri Saint-Simon, Hugo Grotius, Johann Gottlieb Fichte, Immanuel Kant. Među političarima zapaženu ulogu odigrali su Winston Churchill, Jean Monnet i Konrad Adenauer.” A. Crnković, *Marginalije na temu izgradnje Evropskog zajedništva*, u: Zbornik radova Pravnoga fakulteta u Splitu, Split, 35, br. 49-50, 1998., str. 379.

⁶ “(...) Divljenja vrijedan proces europskog ujedinjenja usredotočen je danas na institucionalnu, gospodarsku, legislativnu i političku razinu. Ali ni na jednoj od tih ravni on ne može biti uspješan izostane li istodobno sustavna potraga za ujedinjavajućim motivima u oblasti osjećaja i mišljenja. Drukčije rečeno: prije ili kasnije Europljani će Europu morati početi osjećati kao svoju domovinu ili kao zajedničku domovinu svojih domovina. Europa mora mnogo izravnije postati utočištem naših zajedničkih vrijednosti, izraslih iz najboljih duhovnih tradicija i stečenih povijesnih iskustava njezinih naroda. Svi mi znamo koje su to vrijednosti: poštivanje ljudskih prava, pravna država, demokracija, građansko društvo, tržišno gospodarstvo, osjećaj za socijalnu pravdu, briga za prirodu što nas okružuje. I svi mi osjećamo, čak i kad o tome ne govorimo previše, što leži sakriveno u sustavu vrijednosti iznad kojih se uzdižu naša društva: odgovornost za ono što nam je povjeren na čuvanje, moralni zakon u nama i komadić Kantova zvjezdanog neba nad nama.” (Ulomak iz govora što ga je češki predsjednik Vaclav Havel održao u njemačkom parlamentu 24. travnja 1997. godine, prigodom potpisivanja Deklaracije o pomirenju, kojom je za dvije zemlje i službeno završen Drugi svjetski rat.) Tekst je objavljen u tjedniku *Feral Tribune*, u broju od 5. svibnja 1997. godine.

već gube (a Drugi su svjetski rat izgubili Hitlerovi tenkovi u Rusiji i japanski bombarderi u Pearl Harboru).⁷ Isto vrijedi i za izborna nadmetanja, geoekonomske operacije i scenarije vanjskopolitičkog nastupanja.

Naš glavni pregovarač, veleposlanik Vladimir Drobniak, uzorno obavješten o relevantnim činjenicama i poslovično odmjeren u procjenama, izjavio je nedavno, u jednoj epizodi televizijske debate *Otvoreno*, da uspješni pregovori s EU nisu ništa drugo doli simbioza politike i struke. Ako je tome tako, onda mi u Hrvatskoj imamo puno razloga za strah i zabrinutost. Jerbo, veze između naše nagluhe i samodopadljive upravljačke garniture i obezvrijeđene i devastirane domovinske struke odavno su u kvaru. Naime, i danas, jednako kao i jučer, prva je upadljivo nezainteresirana za mršave (i sve mršavije) prinose one druge (u augmentativu: drugorazredne). Ne prepoznati u tome prvu iskru buduće nevolje značilo bi podleći nagovoru apsolutnog cinizma.⁸ Ako država, kao nesumnjivo najmoćniji instrument društva, svoj monopol na ideološku racionalizaciju zbilje zlorabi u svrhu nepriznavanja svojih vlastitih poraza (skupa vrludanja i nesnalaženja, sveugrožavajuća moralna posrtanja i grube opstrukcije perspektivnijih političkih scenarija), onda ona potkopava autorefleksivnost cjelokupnoga društvenog sustava i razara sposobnost (samo)obnove temeljnog povjerenja u vlastiti moralni i politički kredibilitet (u užem smislu), u smislenu konstituciju zbilje (u vitalnom smislu).⁹ Sve kad bi naša fragmentirana i uskotračno informirana nomenklatura/javnost

⁷ Citirano u: K. Popper, *Nedovršena potraga. Intelektualna autobiografija*, (prevela: Andrea Modly), Zagreb, Algoritam, 2004., str. 137.

⁸ Cijena moralne nerazvijenosti mora biti plaćena. Iskusimo je kao pravedan ishod naše ludosti, a tek onda, i kao vrata u prosperitetniju budućnost. Ali, nemojmo prezreti-odbaciti ni one koji ništa ne mogu naučiti. Mi nismo pali; mi nismo dosegli visine na koje smo pozvani. Jamačno smo lakomisleno reinterpretili taj milosni poziv.

⁹ Ako je izvan svake sumnje da nova ultraliberalna gospodarska i politička arhitektura neumorno potkopava legitimitet i samorazumljivost nacionalne države, opravdano se postavlja pitanje zašto se nacionalna država brani nižim stupnjem djelotvornosti svojih gospodarskih, obrazovno-znanstvenih, kulturnih i upravno-političkih ustanova. Zašto je propustila institucionalizirati dragocjenu energiju razbuđene kulturno-nacionalne samosvijesti, koja je, kao što znamo, rijetka kao kakav astronomski fenomen? Zašto nije zaštitila prestižne i nedvojbene društvene vrijednosti? Zašto je nastupila u sramnoj ulozi "otimača ispunjenog sna" (Boris Maruna)? Zašto Te je bilo lakše voljeti iz daljine? Zašto?

Konsolidacijska vlada duuguje odgovore na ova pitanja (zato što jasni i nedvosmisleni odgovori oblikuju konsolidacijsku javnost). Odgovorna vlada duuguje barem pitanja (zato što gladno srce ne ispovijeda mlaka uvjerenja).

očitovala bezuvjetnu spremnost za pravi zaokret u dosadašnjoj politici, jedva da postoje uvjeti u kojima bi to, ovog časa, bilo izvedivo (sužen vremenski okvir; niska razina unutarstranačke demokr(e)acije;¹⁰ tijesne zakonske procedure koje priječe širi nastup preporodnoga gibanja).

Imajući u vidu duboku depresiju kritičke moći na ovim tužnim geografskim koordinatama (marginalizirani društveni prostor europskog jugoistoka, s previše prošlosti a premalo budućnosti), razložno je očekivati i pogrešan psihološki pristup eurointegracijskom sinopsisu, koji svoje prigušeno djelovanje temelji na maglovitom očekivanju/iščekivanju neke spasonosne tangente, a ne na preciznom izračunu činjeničnoga grozda, koji može snažno rasvijetliti problemsku supoziciju. Osim toga, pedantni europski izvjestitelji uvijek nas rado podsjetite: O pravnoj stečevini EU se ne pregovara, nego se njoj prilagođava. Kad ga promotrimo s druge strane, ovo pravilo poprima drugi oblik, koji je za nas aktualniji i neusporedivo važniji: Mračnom naslijeđu prošlosti se ne prilagođuje, ono se s gnusanjem odbacuje, *ad communem utilitatem*.

UĆI ILI OSTATI - TO JE PITANJE

To je ona ista dilema koja je svojedobno (iz)mučila onog hipersenzitivnog danskog kraljevića, zaraženog nesrećom njegovih dana. Koliko vidim, s mojega bjelokosnog vidikovca, moguća su tri ishoda.

1. Udite, ima dovoljno mjesta za sve.
2. Ostanite tamo, ako to želite.
3. Prvi će ući, dok će drugi i prekobrojni (za)ostati.

Nipošto ne bismo smjeli zanemariti dvojaku narav eurointegracijske agende, koja nesumnjivo donosi velike prednosti i koristi, ali istodobno isporučuje i nove hazarde i neizvjesnosti. Istinabog,

¹⁰ Oni istinski pomagatelji društva koji se "prebrzo uspinju", dolazeći tobože ni od kuda, u pravilu padaju pod sumnju onih najmanje sposobnih (unutar zbijenoga partijskog zdruge, akademske zajednice ili državne administracije), to jest pod udar "krivotvorenih starosjedilaca". Ti gnjevni zaslužnici bez izrazitih svojstava i moralne gustine, ratoborni u svakom atomu svoje nedarovitosti, s neprikrivenim će užitkom "prosijati" svakog tko nije "jedan od nas". To afektivno pojednostavnjenje i taj malograđanski ostrakizam odgovorni su za moralno-cerebralno sakaćenje naše upravljačke elite i njezinu stvaralačku impotenciju.

svjež(ij)em uhu to može zazvučati i banalno. Ali, što zapravo znači "ostati"? Po nekima, ostati znači zaostati, više-manje u svemu. Drugi, pak, opovrgavaju, tvrdeći da to nije isto: ostati znači pričekati.¹¹ Dakako, uvijek postoje i oni treći. Koji sastanče ad nauseam, vazda na programatskoj distanci od plodne sumnje, u samoskrivljenoj izolaciji koja ne krije ni tijelo ni dušu. Hineći da ih neprestano more velike teme i dileme, oni, pijani od dobrih namjera, staloženo i dubokoumno zaključuju: Vidjet ćemo. Njihova paučinasta šutnja, koja (o)lako zadobiva načelnu političku važnost, koristi samo onima koji ne vide, a to su većinom oni koji ne žele vidjeti.

Uostalom, budite bez brige, Hrvati će izaći na europski megdan, pa *kom opanci* (ognjištarski ili srpoliki, svejedno) *kom razvojni stimulansi*. Jer, kad već ne možemo birati najpovoljniji trenutak, po drevnim pravilima ratnoga umijeća, odaberimo barem povoljnije mjesto. Sada je, ipak, najvažnije da to ne bude na retrolokaciji u Mrduši Donjoj.

Iz ultraliberalnih krugova sve učestalije pristižu usplahirene upozorbe, da je Katolička crkva objektivno najsnažnije uporište euroskepticizma. Kažu: sad kad je iznova zadobila materijalnu moć (u neovisnoj Hrvatskoj crkvi vraćen je dobar dio njezinog negdašnjeg bogatstva), ona žudi učvrstiti i svoju političku moć.

Katolička crkva ostaje uz narod¹² - i kao vatrena potpora (koja rasvjetljava put, i grije ozeble), i kao dušobrižna njegovateljica – u blagotvornoj blizini potrebitih, u središtu čovjekovih unutarnjih potreba, u samom srcu Evanđelja, podižući svoj glas protiv opasnih zabluda nedomišljenog vremena. Pitati, danas i ovdje, koliko nekretnina ima biskupija, jednako je promašeno kao i ona znatiželja o tome koliko divizija ima Papa, što je oholo ispuštena iz vlastodržačke nedodirljivosti, davno¹³ i tamo. Nema tu ničeg misterioznog. Njezina moć nije od tijela, nego od Križa, a to je intrinzično duhovna kategorija.

Nepoučljivi rado laskaju svojim slabostima. Zato ne mogu znati da laskanje vrijedi samo onoliko koliko vrijedi onaj kojemu ga valja uputiti. Isto je i s političkim konsenzusom. Sivoburzijanci¹⁴

¹¹ Postoji plodno čekanje – pogotovo za one koji traže mogućnost da prihvate svoje doba, a da pritom ne izdaju sebe. Mudar čovjek zna: u prispjelom svijetu čovjek ne može vidjeti više od svoje vjere i svoje nesreće.

¹² U njegovom inkluzivnom, to jest evandeoskom samoodređenju.

¹³ Zapravo, i ne tako davno, barem ne toliko koliko bismo mi to željeli.

¹⁴ Kamuflažni preljevi boje sačme, pepela i magle savršeno pristaju našim "otimačima ispunjenog sna" (Boris Maruna), u njihovim povlaštenim mužnjama naše izazovne nesuvremenosti.

su najopakiji euroskeptici. Trguju ljudskim nadanjima. Njihovo je vlastohleplje bez granica. Plemeniti nisu, tek lukavi. Natražnjačke procese i motivacije ne potiču otvoreno.¹⁵ I dok apeliraju na tvrdu pregovaračku strategiju, iz merkantilnih pobuda, oni u stvari prizivaju unutarnjopolitičku oluju, po prokušanoj formuli – što gore, to bolje.¹⁶ Vični služiti režimu istine, istinu samu ne mogu razumjeti – nisu kadri u nju povjerovati.¹⁷ Ljubav se ne trži. Ostanimo na razboritom odstojanju od frivolne nag(l)osti slugana vlastite slabosti. Ne porobljava nas sve što nas nadilazi. Duhovnost je naš najdragocjeniji, ujedno i najranjiviji, ulog koji prinosimo borbi za budućnost.

U nedavno održanoj utrci za predsjedničku lentu/rentu, unatoč medijski razglašenom izbornom debaklu, suverenistička je koncepcija znalački osmišljena i artikulirana, dakako, u umješnoj izvedbi dr. Ivića Pašalića. Ne, to više nisu nebulozne davorije folklorne desnice, odgangane u antidemokratskom i profašističkom duru. Naprotiv, ako je pažljivo preslušamo, ovaj put bez zaglušujućeg fortissima izborna-promidžbene retorike, možemo slobodno reći, bez opasnosti od pogreške zbog naivnosti i/ili pretjerivanja, da je to nova činjenica na našem duopolitiziranom tržištu političkih ideja. Istinabog, ima tu i zalutalih bofl-ulomaka, koji nisu dokraja domišljeni, gledano iz nešto strože projekтивно-konzervativne perspektive. No, kako god bilo, jedno je sigurno. Ostane li Domovinski blok i dalje iritantno nesuvremen, njegova će nepomičnost pogurivati tuđinske interese¹⁸ – a to su oni koji dokazano nisu naklonjeni našoj snazi u organski obnovljenom jedinstvu.

Griješe grdno oni koji u tuzemnim monopolistima (a gdje drugdje ako ne u trgovini) vide čvrsto uporište euroskepticizma. Bogati će prvi ubrzati. Kapital nema domovine. Udžbenički rečeno, usporavanje nije realna opcija, gledano iz perspektive okrupnjelog kapitala. Sad je kudikamo važnije izboriti olakšice za one spor(ij)e, a takvih je mnogo, sudeći po rezultatima nedavno provedenog popisa stanovništva.

¹⁵ “Kaže se Biblija, a misli se na pamuk.” (Kipling)

¹⁶ Oni žele stanje prikazati gorim od stvarnosti ne bi li ovaj ispaćeni narod što više obeshrabrili i učinili pogodnim za nezadovoljstvo i politički obrat.

¹⁷ Franz Kafka, literarni gorostas, u svojim je samoosporenim remek-djelima sugestivno posvjedočio da su okovi čovječanstva sačinjeni od kancelarijskog papira.

¹⁸ Isprva lagano, a onda, snagom negativne povratne sprege, sve brže i brže.

UZ ŠTO PRISTATI, KAMO SE ZAPUTITI?

Slutnja o našem nezavidnom položaju (koja, u pravilu, dolazi prekasno) "još ni izdaleka nije izvršila svoju dužnost, ni kod onih koji se rugaju svojim lancima".¹⁹ I gorki protest protiv zbilje još uvijek je grčevito držanje uz tu zbilju.

Kako sada stvari stoje, uskoro ćemo (najkasnije do konca 2009. godine, kako tvrde oni najupućeniji) biti primorani napustiti neke gotovo komične iluzije, kojima se tako rado prepuštamo, recimo, da smo gostoljubivi kao Eskimi, da smo regionalna vojna sila (bez upotrebljivog zrakoplova), da smo nadareni za "najvažniju sporednu stvar na svijetu" koliko i Brazilci (ako ne i više) i, na kraju krajeva, da smo pobožni kao Irci i Poljaci zajedno (naročito nedjeljom). Istini za volju, nema nikoga tko bi nam bio ravan u naivnosti i samozadovoljstvu. Zasad.

Odista skroman kapital povjerenja koji smo stekli, od osvita predrage Hrvatske do danas, moramo uložiti u tri projekta od sudbonosne važnosti: (A) prihvaćanje demokracije (objeručke) kao konkurencije različitih političkih ideja i vizija (suprotstaviti se pošasti političkog dualizma); (B) oslobađanje zatočenog genija hrvatskog čovjeka i njegovih stvaralačkih energija (nužno za pobjedu u miru); (C) obnavljanje pokidanih veza solidarnosti na svim razinama organskog jedinstva zajednice (zaštititi obitelj, zdravlje, čast i dostojanstvo svih hrvatskih građana – još bliže jadu, ogorčenju i patnji gladnih, uniženih i klonulih sunarodnjaka). Samoprijegorno razbuđivanje i jačanje rasudne i čudoredne snage svakog pojedinca (koja uvećava sposobnost njezine/njegove orijentacije u vremenu i krajoliku) nije ništa drugo doli političko (dobro)činjenje, koje vodi k porastu ukupne društvene idiosinkrazije (strateški resurs – dragocjeniji i od nafte).

Ove pouke valja uvijek imati na umu, u vremenu i nevremenu:

Zlim sredstvima ne može se nikad stići do dobrih ostvarenja. Pogubna praksa da se one koji odbacuju neprikladna sredstva optuži da ne vrednuju ciljeve, na nesreću, i kod nas je zastupljena, ponajviše u političkom životu. Odatle do ubojito izopačene logike (tko nije s nama, taj je protiv nas!), često je samo korak.

¹⁹ E. Bloch, *Tübingenski uvod u filozofiju*, (preveo Davor Rodin), Beograd: Nolit, 1966., str. 42.

Ni najpreciznije pravne norme ne mogu sačuvati društvo od pada u divljaštvo i moralni marazam, ako nisu ukorijenjene u nepisanim zakonima čestitosti i pravednosti.

Audiatur et altera pars! I pesimistične vizije znaju katkad korisno poslužiti kao sredstvo postizanja pune koncentracije. Uostalom, cijeli je život upravljanje rizikom, a ne njegovo uklanjanje.

I još nešto: Nitko ne bi smio podcijeniti dvije važne stvari: prvo, onaj "minijaturni despotizam", što ga revnosno prakticiraju radišni i samo(sebe)svjesni birokrati, koji iskreno vjeruju da djeluju za dobro naroda, dok rutinirano cipelare živce i krvožilni sustav svojih ozlojeđenih sugrađana; i drugo, onu hipertrofiranu i nepopustljivu sklonost naše pomodarske javnosti da se klanja svakovrskom kiču (i Mila, i Glorija, i Una – jedna i jedina).

THE FIRST SECTION OF CROATIAN ROAD TO EUROPEAN UNION

Summary

In his work the author observes: new challenges break out from everywhere. To be able to understand this road, stretching before our cheerless eyes, we need love, patience and respect. And where there is love, patience and respect, there is also knowledge, and indeed wisdom too. Our choice has to be free, deliberate and wise. At it the author makes a plea: let's reject the short-legged illusions and under-reasoned slogans; let's get rid of our addiction to powerlessness; let's embrace our freedom in the light of the Word.